

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND
NARVA KOLLEDŽ
ÕPPEKAVA „HUMANITAARAINED MITMEKEELSES KOOLIS“

Maria Sviridova

**TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽI „HUMANITAARAINETE ÕPETAJA
MITMEKEELSES KOOLIS“ ERIALA PRAKTIKA KORRALDUSE JA
JUHENDITE ANALÜÜS AASTATE 2012-2015 NÄITEL**

Bakalaureusetöö

Juhendaja Enda Trubok

NARVA 2020

Olen koostanud töö iseseisvalt. Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, põhimõttelised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on viidatud.

Maria Sviridova 20.05.2020

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. PRAKTIKA ÕPETAJAKOOLITUSES	6
1.1. Pedagoogilise praktika põhimõisted	6
1.2. Pedagoogilise praktika sisu ja eesmärgid.....	8
2. PRAKTIKA KORRALDUS TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽIS	11
2.1. Pedagoogilise praktika sisu.....	11
2.2. Humanitaarainete õpetaja praktika juhendite ülevaade.....	15
2.2.1. HUM MA (2012/2013) praktikate sisu	15
2.2.2. HUM MA (2014/2015) praktikate sisu	16
2.2.3. Praktika osapooled ja nende ülesannete analüüs.....	17
2.2.4. Praktika aruandlus ja selle analüüs	23
2.2.5. Kokkuvõte.....	28
3. UURIMISMETOODIKA	29
3.1. Uurimismeetodi iseloomustus.....	29
3.2. Valimi kirjeldus	29
3.3. Uuringu analüüs ja järeldused.....	29
KOKKUVÕTE	36
SUMMARY	38
KIRJANDUS	40
LISAD	42
Lisa 1 Humanitaarainete õpetaja pidev praktika.....	42
Üliõpilase ülesanded abiõpetajana	42

SISSEJUHATUS

Üliõpilase professionaalse ettevalmistuse kujunemisel mängib kõige tähtsamat rolli pedagoogiline praktika. Praktika käigus saab üliõpilane näidata oma teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mõista enda sobivust õpetajatööks, näha oma nõrku ja tugevaid külgi ja koos sellega saada tagasisidet oma tegevuste kohta. Pedagoogilistes õppeasutustes on praktika pikk ja järjepidev protsess, mis tagab tulevaste õpetajate tugeva vundamenti põhiliste pedagoogiliste oskuste jaoks. Ilmselt seepärast on pedagoogilise praktika analüüsimine jätkuvalt aktuaalne teema, nimelt praktika üldtaust, juhendamine ja korraldus.

Käesolev töö „TÜ Narva Kolledži Humanitaarainete õpetaja mitmekeelses koolis“ eriala praktika korralduse ja juhendite analüüs aastate 2012-2015 näitel“ annab ülevaate TÜ Narva Kolledži pedagoogilise praktika sisust ja korraldusest.

Lõputöö uurimisprobleemiks on see, et viimastel aastatel on Tartu Ülikoolis praktikate korraldus muutunud. Soovin uurida, kuidas on pedagoogilise praktika sisu ja korraldus muutunud. Samuti välja selgitada, mis kasu see on toonud.

Lõputöö põhiosa on jaotatud kolmeks peatükiks. Esimeses peatükis tutvustatakse pedagoogilise praktika mõistet, antakse ülevaade praktika tähtsusest ja eesmärkidest. Teises peatükis kirjeldatakse TÜNK-i praktika sisu ja viimaste aastate praktika-korralduse muudatusi TÜ praktikasüsteemi reformi järel 2014. aastal. Kolmandas peatükis iseloomustatakse uurimismeetodit ja kirjeldatakse valimit.

Lõputöö hüpoteesiks on, et uuenenud praktikakorraldus ja sisu aitavad üliõpilastel parandada praktika kvaliteeti ja olla praktiliselt edukas.

Lõputöö peamiseks eesmärgiks on analüüsida praktika juhendeid, sh õpimapi koostist, ning teha kindlaks praktika korralduse ja sisu muutuste mõju üliõpilaste pedagoogilisele praktikale.

Eesmärgi täitmiseks on püstitatud järgnevad uurimisülesanded: anda ülevaade pedagoogilise praktika mõistest ja eesmärkidest; tutvustada TÜNK-i praktika korraldust ja juhendeid; analüüsida praktikajuhendeid ja õpimappe, võrrelda neid ja teha statistiliste andmete põhjal järeldusi.

Uurimismeetodiks on valitud kvantitatiivne uuring, mis viidi läbi õpimappide analüüsi teel. Uurimisobjekti moodustasid aastatel 2012-2015 TÜNKi „Humanitaarainete õpetaja

mitmekeelses koolis“ eriala pedagoogilise praktika õpimapid. Valimi moodustas erinevate praktikate 22 õpimappi.

1. PRAKTIKA ÕPETAJAKOOLITUSES

1.1. Pedagoogilise praktika põhimõisted

Praktika on osa õppekavast, mil üliõpilane on juhendaja juhendamisel ajutiselt töökeskkonnas ning õpib vastavalt praktikale seatud eesmärkidele ja ülesannetele oma teadmisi ja oskusi töös rakendades.

Praktikaasutus on koht, kus üliõpilane töötab. Kasutatakse ka mõistet praktikabaas.

Praktikant on üliõpilane, kes töötab praktikaasutuses eesmärgiga sooritada praktika.

Praktikakoordinaator on kõrgkoolipoolne või praktikabaasipoolne praktika korralduse spetsialist, kes on seotud praktikasüsteemi väljatöötamise ja käigushoidmisega, koordineerib suhteid juhendajate ja praktikabaasidega.

Kõrgkoolipoolne koordinaator koostab üliõpilasele praktika graafiku, koondab andmed praktikale minevate üliõpilaste kohta, edastab vajaliku info praktikaasutuse koordinaatorile, aitab kõrgkooli üliõpilasele leida sobiva praktikaasutuse, korraldab koostöös praktikaga juhendajaga praktika ava- ja lõpuseminari, aitab lahendada praktika käigus tekkinud korralduslikke probleeme.

Praktikabaasi koordinaator kindlustab praktika juhendites esitatud nõuetele vastava praktika läbiviimise; määrab üliõpilase mentorid, juhendajad ning võimaldab õpetajatel täita praktikajuhendis ülesandeid; teatab viivitamatult praktikaga seonduvatest probleemidest kõrgkooli koordinaatorile, annab kõrgkoolile tagasisidet.

Juhendaja on inimene praktikaasutuses või kõrgkoolis, kelle ülesanne on praktika juhendamine. On olemas kahe juhendaja eristamiseks kasutatud mõisteid kõrgkooli praktikajuhendaja ja praktikabaasi juhendav õpetaja.

Kõrgkooli praktikajuhendaja koostab ja tutvustab praktikandile praktikajuhendi sisu; aitab lahendada praktika käigus tekkinud probleeme; paneb praktika hinnangulehele koondhinde ja annab praktika kohta tagasisidet.

Praktikabaasi juhendav õpetaja lähtub praktika juhendamisel kõrgkooli koostatud praktikajuhenditest; tutvustab praktikandile õppeasutuse õppekava, oma töö- või tegevuskava ja õppeasutuse kasutatavaid õppematerjale ning koostab üliõpilasega tema

tegevuskava; abistab üliõpilast õppetegevuse juhtimisel, juhendab tunnikavade koostamist; annab hinnangu pedagoogilisele praktikale.

Praktikabaasi mentorõpetaja osaleb kõrgkooli poolt korraldatud pedagoogilise praktika korraldust ja sisu tutvustavatel avaseminaridel; toetab üliõpilast teooria ja praktika sidumisel mentorarutelude kaudu; teavitab praktikabaasi koordinaatorit erinevatest praktikaga seotud probleemidest; annab kõrgkoolile tagasisidet.

Praktikajuhend on kõrgkoolis välja töötatud alusdokument, milles kirjeldatakse nõudeid konkreetse praktika sisu ja korralduse kohta.

Individuaalne praktikakava ühendab õppekavaga määratud praktika üldeesmärke ja üliõpilase individuaalseid eesmärke ning ülesandeid.

Praktikaaruanne või õpimapp on praktikandi kokkuvõte praktikast, mis on esitatud praktikajuhendis ettenähtud vormis. Üldjuhul sisaldab aruanne kokkuvõtet praktikal tehtust ja õpitust, hinnangut praktikaasutusele ja erialasele kogemusele, mille praktika läbimine andis, samuti arvamusi ja ettepanekuid vastava valdkonna parendamiseks.

Õpiväljundid on õppimise tulemusel omandatavad teadmised, oskused ja hoiakud, mis on kirjeldatud õppekava, mooduli või õppeaine läbimiseks vajalikul miinimumtasemel. Praktika eesmärkide ja ülesannete seadmisel tuleb samuti lähtuda õpiväljunditest – mida peab praktika läbinud üliõpilane teadma ja oskama ning milliseid hoiakuid on ta kujundanud.

Eneserefleksioon on eneseanalüüs, mille käigus inimene mõtestab oma rolli, oma tegevuse eesmärke ja nende aluseks olevaid arusaamu. Reflekteerides annab inimene oma tegevusele sisu ja mõtte ning see on aluseks järgnevate tegevuste planeerimisele.

Kvantitatiivsed uurimismeetodid on teadusliku uurimise meetodid, mis keskenduvad uuritava tunnuste kirjeldamisele läbi mõõtmise, vastates esmajoones küsimusele kui palju mingit nähtust, omadust või tunnust esineb.

Lühendid

TÜ – Tartu Ülikool

TÜNK – Tartu Ülikooli Narva Kolledž

HUM MA – Humanitaarainete õpetaja mitmekeelses koolis (magistriõpe)

1.2. Pedagoogilise praktika sisu ja eesmärgid

Praktika on õpetajakoolituse väga tähtis osa. Praktikal on üliõpilane võimeline kindlaks määrama, kui õigesti on ta valinud tegevusvaldkonna enda jaoks, selgitama välja isiksuseomadused õpetajakutseks. Praktika käigus tudengi pedagoogiline tegevus täiustub tegeliku materjali põhjal, mille tundmine ja rakendus on võimalik ainult elavate muljete ja vaatluse põhjal. Nimelt aktiivse ja pikaajalise praktika protsessis ilmnevad vastuolud olemasolevate ja vajalike teadmiste vahel, mis motiveerib õpetajat ennast täiendama.

Praktika on lühiajaline etapp, mille käigus üliõpilane liigub üksikülesannete täitmiselt terviku suunas. Praktikat iseloomustab teoreetiliste ja praktiliste õpingute vahetu seotus, kus üliõpilane omandab õpetajatöö oskusi ja kogemusi tegelikus koolisituatsioonis, sageli õppetööd katkestamata. Praktika on õppimise aeg, üliõpilasel on õigus teha vigu ja proovida eri võtteid. Tähtis on aga võime tehtut analüüsida. (Õpetajate Leht veebileht)

Oma tegevuste analüüs aitab praktikandil teadvustada raskusi, mis tekivad tema töös. Need võivad tekkida tulevase õpetaja individuaalsetest omadustest, ettevalmistuse iseloomust ja kutsesuunitlusest lähtuvalt. Klassi või erinevate laste iseärasused võivad ka mõjutada pedagoogilist protsessi. Seetõttu aitab praktikandi tegevuse objektiivne analüüs tal leida õiged viisid raskuste ületamiseks. On väga oluline, et praktikant õpiks selgeks tegema, millised vead on tehtud professionaalsete teadmiste ja oskuste puudumise tõttu ning mis tulenevad isiklikest omadustest.

Õpetaja professionaalne areng on aastaid kestev protsess. Ometi on esmasel õpetajakoolitusel kui selle protsessi käivitajal eriline koht. Paljude pedagoogiliste hoiakute, väärtuste ja oskuste kujunemisele pannakse alus just kõrgkooli õpetajakoolituses, kus tulevane õpetaja puutub esmakordselt kokku õpetajatööga. (Eisenschmidt 2003: 13)

Erinevate riikide õpetajakoolituse eesmärkide analüüs kinnitab, et selle ülikooliõpingu peamine eesmärk on aidata üliõpilastel mõtestada oma õpetamiskogemust ning kujundada professionaalne enesekontseptsioon. (Eisenschmidt 2003: 13) Professionaalne enesekontseptsioon, käsitus endast kui õpetajast kujuneb ja areneb õpetajakoolituse

jooksul pidevalt. Seda arengut mõjutavad isiklikud kogemused ja tagasiside, mida saadakse õpingute käigus ja eriti pedagoogilisel praktikal.

Praktika edukus sõltub suuresti:

- selgest eesmärgist ja korraldusest: praktikant peab teadma, mida temalt oodatakse ja millised on konkreetsed praktika eesmärgid;
- adekvaatsest juhendamisest ja hindamisest: antav tagasiside peab olema täpne; detailne ja individuaalne, et üliõpilane saaks teadvustada oma tugevaid ja nõrku kohti;
- praktikandi eneserefleksioonist: üliõpilast tuleb julgustada püstitama isiklike eesmärgid ja olema iseseisev; hindama, analüüsima ja kirjeldama oma tegevusi nii, et vaatluse all oleksid nii õnnestumised kui ka ebaõnnestumised (Noorväli, Transtok 2012: 6).

Praktika on võimalus midagi tegema õppida. Isegi kui üliõpilane on läbinud ainekursusi, mis lisaks laialdastele või spetsiifilistele teadmistele on õpetanud ka teatud oskusi, siis annab praktika võimaluse neid arendada, töökeskkonnas proovida ning neile lisaks uusi oskusi omandada. Ent

oskuste arendamine on kõigest üks praktika eesmärgid ja tulemusi. Praktikakogemus võimaldab teooria ja praktika seostamist. Õpitud teooriad peaksid aitama üliõpilasel tegevust analüüsida ning erinevates olukordades tõhusalt toimida. Praktikal olles võib kogeda ka olukordi, kus teooriad ei toimi või tuleb abi otsida uuest teoreetilisest mudelist. Samuti pakub praktika võimaluse erialaga seotud maailma paremini mõista. (TTU veebileht)

Pedagoogilise praktika eesmärkideks on:

- tugevdada ja süvendada üliõpilaste teoreetilisi teadmisi;
- siduda teooriat ja praktikat reaalse töökogemuse kaudu, et tugevdada ja täiendada õpitavat ja saavutada õppekava väljundeid;
- omandada, toetada ja täiendada olulisi pedagoogilisi oskusi ja kogemusi ning kasutada uusi oskusi õppetöös;
- tunnetada õpetaja isikuomaduste tähtsust;
- julgustada enesetäiendust kriitilise eneserefleksiooni kaudu;
- tunnetada enda kui õpetaja isikupära, millised töömeetodid sobivad, millised mitte;

- tunnetada õppetöö planeerimise olulisust – eesmärgistada tegevusi ja planeerida tundi detailselt;
- kujundada loovat mõtlemist;
- omandada võime läheneda lastele diferentseeritult ja individuaalselt;
- anda võimalus samastuda spetsialisti rolliga;
- järgida järjekindlalt kehtestatud reegleid distsipliini saavutamiseks;
- käsitada valitud kutseala sobivust. (Borikova, Kodzhaspirova 2000: 19)

Eesmärgid annavad tegutsemisele suuna, aitavad keskenduda tulemusele ja seda tulemust ka hinnata. Eesmärgi puudumine aga loob eelduse praktika ebaõnnestumiseks – võib tekkida kiusatus sooritada see fiktiivselt või kujuneb praktika mittemillegi tegemiseks „linnukese“ kirjasaamise huvides. (TTU veebileht)

Praktika on hädavajalik ülikoolist saadud teadmiste täiendamiseks ja rakendamiseks ning ainus viis saada teada, kuidas töö tegemine reaalselt välja näeb ja milliseid omadusi tööandja töötajate juures hindab. (Õpetajate Leht veebileht)

2. PRAKTIKA KORRALDUS TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽIS

Käesolev peatükk käsitleb „Humanitaarainete õpetaja mitmekeelses koolis“ õppekava pedagoogilise praktika korraldust Tartu Ülikooli Narva Kolledžis aastatel 2012-2015, andes ülevaate praktika sisust, võimaluse võrrelda ja analüüsida praktikate korralduse muutusi.

2.1. Pedagoogilise praktika sisu

Õpetajakoolituse kutseõpingud on osa kõigist TÜ õppekavadest, kus õpitakse õpetajaks. Alates 2013. aasta septembrist on kutseõpingute mooduli ülesehitus ja sisu täielikult uuenenud: ained ja teemad on järjest enam omavahel lõimitud; vähenenud on loengute osa õppetöös ning suurenenud seminaride ja praktikumide arv. (Tartu Ülikool Narva Kolledž veebileht)

Väga suuri muudatusi tehti aga praktikaosas. Ka selle maht suurenes enamikus õppekavades ja moodustas nüüd 24 ainepunkti, kuid veelgi olulisem on kolme praktikaaine eristamine. Varasemale perioodile omase põhipraktika kõrvale ilmusid „Pidev pedagoogiline praktika“ ja „Pidev praktika“. Esimene viis üliõpilased kohe õpetajaõpingute alguses kooli, et samal ajal alusmooduli läbimisega näha õpitu rakendumist praktikas ja võimaluse korral ka ise erinevaid tegevusi järele proovida. Pideva praktika roll oli toetada eelkõige didaktikaainetesse sukeldumist õpingute ajal juba enne põhipraktikat. Uuendusena leiti igale üliõpilasele mentor, kes toetaks tema professionaalset arengut kutseõpingute ajal läbi mitme semestri. (Pedaste 2019: 52)

Pedagoogiline praktika on kohustuslik õppetöö osa kõigi õpetajate koolituses. Praktika koosneb moodulitest ja ainetest. Ained jagunevad kohustuslikeks ja valitavateks, sõltuvalt õppekavast. Praktika maht on märgitud praktikate puhul Euroopa ainepunktidenä (EAP), kus 1EAP=26 tundi.

TÜNKi „Humanitaarainete õpetaja mitmekeelses koolis“ õppekava praktika moodulitest on analüüsis vaatluse all kaks praktikamoodulit (vt tabel 1). Nagu allolevast tabelist näha, on tegemist erinevate aastate praktikate moodulitega, olenevalt sisseastumise aastast kolledžisse. Tabelis on toodud praktika ained, mis on vaja läbida. Õppekava järgi kohustub üliõpilane sooritama pedagoogilise praktika mahus 24 EAP. See maht on 2012-2015 aastate õppekavade praktikate puhul üks ja seesama.

2012./2013.a sisse astunud üliõpilastele on õppekava mooduli valiku põhimõtted niisugused, et pedagoogilise praktika ained P2NC.00.754, P2NC.00.760 ja P2NC.00.761 on tudengile kohustuslikud. Aga selleks, et läbida esimese ja seejärel teise eriala pedagoogiline praktika, tuleb esmalt käia vaatluspraktikal, mis on sellistele ainetele eeldusaineks. Esimese ja teise eriala pedagoogilised praktikad moodustavad kokku ühe põhipraktika. Ülejäänud ained valitakse vastavalt lisaerialale.

2014./2015.a sisse astunud üliõpilastel koosneb õppekava moodul neljast praktikaainest ja kõik need on üliõpilasele kohustuslikud. Neist pidev pedagoogiline praktika, pidev praktika ja põhipraktika toimuvad praktikaasutuses, pedagoogiline praktikum kolledžis. Pidev pedagoogiline praktika toimub paralleelselt alusmooduli õppeainete, pideva praktika ja põhipraktikaga. Pidev praktika on seotud valdkonna- ja ainedidaktikaga. Põhipraktikal kujuneb tervik õpingute jooksul saadud teadmistest ja oskustest. Pedagoogilise praktikumi esimene osa on seotud alusmooduliga, teine osa valdkonna- ja ainedidaktikaga.

Tabel 1. HUM MA õppekavade praktika mooduli ülevaade

Õppekava praktika-moodul	Aine	Maht
HUM MA 2012/2013	P2NC.00.752 Vaatluspraktika	3 EAP
	P2NC.00.754 Esimese eriala pedagoogiline praktika	6 EAP
	P2NC.00.760 Teise eriala pedagoogiline praktika	6 EAP
	P2NC.00.761 Kolmanda eriala pedagoogiline praktika	6 EAP
	P2NC.00.976 Ajalugu ja ühiskonnaõpetus põhikoolis	7 EAP
	P2NC.00.972 Eesti keel teise keelena gümnaasiumiastmes	7 EAP
	P2NC.00.971 Eesti keel teise keelena põhikoolis	7 EAP
	P2NC.00.974 Inglise keel gümnaasiumiastmes	7 EAP
	P2NC.00.973 Inglise keel põhikoolis	7 EAP
P2NC.00.979 Inimeseõpetus põhikoolis ja gümnaasiumis	7 EAP	

	P2NC.00.977 Keelekümblus	7 EAP
	P2NC.00.772 Klassijuhatamise praktika	3 EAP
	P2NC.00.975 Loodusõpetus ja inimeseõpetus eesti keele baasil põhikoolis	7 EAP
	P2NC.00.980 Sotsiaalpedagoog	7 EAP
	P2NC.00.978 Vene keel võõrkeelena	7 EAP
HUM MA 2014/2015	P2NC.01.017 Humanitaarainete õpetaja pidev praktika	3 EAP
	P2NC.01.016 Humanitaarainete õpetaja põhipraktika	11 EAP
	P2NC.01.012 Pedagoogiline praktikum	4 EAP
	P2NC.01.013 Pidev pedagoogiline praktika	6 EAP

Uurimistöös võetakse vaatluse alla neli praktika liiki: kaks 2012./13.a õppekava praktika moodulist ja kaks 2014./15.a, lähtudes töös püstitatud eesmärgist analüüsida praktika korraldust ja juhendeid, sh õpimappide koostist, ning leida praktika korralduse ja sisu mõju üliõpilaste pedagoogilisele praktikale. Edaspidi nimetatakse neid varasemad ja hilisemad praktikad. Varasemate hulka kuuluvad „Vaatluspraktika“ ja „Esimese eriala pedagoogiline praktika“. Hilisemad on „Humanitaarainete õpetaja pidev praktika“ ja „Humanitaarainete õpetaja põhipraktika“. Tabelis 2 on toodud võrdluseks varasemate ja hilisemate praktikate liigid, nende üldmaht, hindamise meetod, üliõpilaste roll praktikal ja põhitegevused ning praktikaga seotud inimesed.

Tabel 2. Pedagoogilise praktika võrdlustabel

	Vaatlus- praktika	Esimese eriala pedagoogiline praktika	Pidev praktika	Põhipraktika
Maht	3 EAP (78 tundi)	6 EAP (156 tundi)	3 EAP (78 tundi)	11 EAP (286 tundi)
Lõpp- hindamine	mitteeristav	eristav	mitteeristav	eristav

Üliõpilase roll ja tegevused	Vaatleja (vaatlus ja eneseanalüüs)	Õpetaja (tundide/tegevuste kavandamine, ettevalmistamine, läbiviimine, eneseanalüüs)	Abiõpetaja (vaatlus, valik abiõpetaja ülesandeid, eneseanalüüs)	Õpetaja (tundide/tegevuste kavandamine, ettevalmistamine, läbiviimine, eneseanalüüs)
Kolledži praktika osapooled	Programmijuht Praktikajuht-daja.	Praktika koordinaator. Metoodika õppejõud. Lektoraadi juhataja.	Praktika koordinaator. Praktikajuht-daja.	Praktika koordinaator. Praktikajuht-daja.
Praktikabaasi osapooled	Praktika rühmajuh, õpetaja juhendaja (juhendav aineõpetaja)		Koordinaator, juhendav õpetaja, mentor (põhipraktika baasil)	

Tabelis toodud andmete järgi võib rääkida praktikate sarnasusest ja erinevusest aastatel 2012-2015. Võrreldes vaatluspraktika (HUM MA 2012./13.a) ja pideva praktika (HUM MA 2014./15.a) korraldust, saab selgeks, et need on sisu poolest samaväärsed, kuid mõningate erinevustega. Praktikad on sarnased üldmahu ja lõpphindamise poolest. Üliõpilasele on praktikaperioodil toeks kaks osapoolt: kolledži ja praktikaabaasi oma. Muutus aga praktikandi roll. Enne oli ta ainult vaatleja rollis, pärast aga nii vaatleja kui ka abiõpetaja rollis, seega lisanduvad uued tegevused juurde.

Võrreldes esimese eriala pedagoogilise praktika (HUM MA 2012/13) ja humanitaarainete õpetaja põhipraktika (HUM MA 2014/15) korraldust, võib rääkida, et need on võrdväärsed oma sisu poolest. Tabelisse pole lisatud teise eriala pedagoogiline praktika, kuna see käib täiesti kokku esimesega oma sisu poolest. Nõnda moodustab varajane põhipraktika kokku 12 EAP, võrreldes hilisema põhipraktika üldmahuga 11 EAP. Lõpphindamine ja praktikandi roll ning tegevused on ka ühesugused. Varasema praktika puhul osaleb praktika käigus kolm kolledži osapoolt ja hilisema puhul kaks kolledži osapoolt. Praktikaasutuse osapooled on mõlemal praktikal samad. Vaatamata sellele, et praktikate sisu on sarnane, muutusid nende nimetused. Praktikate täpsemat kirjeldust käsitletakse järgmises peatükis.

2.2. Humanitaarainete õpetaja praktika juhendite ülevaade

Praktika juhend on praktikat käsitlev ja reglementeeriv dokument. Sellesse koondatakse vajalik teave praktika kohta: eesmärgid, õpiväljundid, praktika sisu ja korraldus, praktika aruande koostamise vorm ja nõuded, praktika hindamine. (Innove veebileht) Juhend juhhib muuhulgas tähelepanu ka praktika protsessi kaasatud eri osapoolte (praktikakoordinaator, praktikabaasi ja kolledži juhendaja ja praktikant) peamistele ülesannetele.

2.2.1. HUM MA (2012/2013) praktikate sisu

Vaatluspraktika (3EAP)

Sisu kirjeldus: Praktika käigus õpitakse tundma kooli kui õpilase arengukeskkonda, jälgitakse koolielu erinevaid valdkondi, nende eripära, pedagoogilist õppeprotsessi ning omandatakse erinevate situatsioonide ja suhete analüüsimisoskus.

Eesmärk: Integreerida kasvatusteaduslikud teadmised kooli tegelikkusega ning kujundada üliõpilasel pedagoogiline eneseteadvus.

Praktika edukalt läbinud üliõpilane:

- Teab kooli pedagoogiliste töötajate tööülesandeid ja vastutust;
- Oskab vormistada tunnivaatlusprotokolli ja analüüsida tundi;
- Oskab eristada õppetunni struktuurielemente ja neid ajaliselt määratleda;
- On tutvunud vajaliku koolidokumentatsiooniga;
- Suhtlemisel mentoriga oskab valida olukorrale vastava suhtlusstiili;
- Peab kinni üldtunnustatud käitumis- ja viisakusreeglitest.

Esimese eriala pedagoogiline praktika (6 EAP) ja Teise eriala pedagoogiline praktika (6 EAP)

Sisu kirjeldus: praktika käigus õpitakse koostama töökava ja planeerima õppemeetodeid ning õppevorme, vahendama ainealaseid teadmisi, kasutades õppevahendeid. Õpitakse toetama õpilase arengut ja analüüsima kogetut. Praktika toimub üldhariduskooli neis klassides, kus õpetamine vastab üliõpilase taotletavale kvalifikatsioonile.

Eesmärk: Võimaldada üliõpilasel saada kogemusi ja arendada ennast õpetajatööga seotud valdkondades: õppimise juhtimine, õpilase arengu toetamine, õpetaja kui isiksuse areng.

Praktika edukalt läbinud üliõpilane:

- Oskab juhtida õppimisprotsessi (valib sobiva käitumisstiili; koostab eesmärgipärase ja loogilise tunnikava; kasutab tähelepanu köitvaid võtteid; oskab motiveerida õpilasi);
- Vahendab ainealaseid teadmisi ja oskab anda tagasisidet;
- Oskab kasutada erinevaid õppevahendeid (metoodiline materjal, tehnilised vahendid, tahvel);
- Oskab analüüsida õpetamistegevust ja kavandada muutusi;
- Oskab vormistada tööks vajalikku dokumentatsiooni.

2.2.2. HUM MA (2014/2015) praktikate sisu

Humanitaarainete õpetaja pidev praktika (3 EAP)

Sisu kirjeldus: Ainekursus toetab üliõpilase professionaalset arengut, luues võimalusi seostada valdkonna- ja ainedidaktikaga seotud ülikooliõpinguid pidevalt õpetaja tegevusega õppeasutuses. Ainekursus loob pideva refleksiooni kaudu võimaluse analüüsida ja seeläbi adekvaatselt hinnata oma teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning vajadusi enese arendamiseks valdkonna- ja erialaspetsiifiliste kompetentside ja didaktika teemal.

Õppeainel on kaks üldeesmärki, mis saavutatakse koos valdkonna- ja ainedidaktika õppeainete ning pedagoogilise praktikumiga:

- toetada üliõpilase kujunemist õpetajaks, võimaldades ülikoolis toimuvate aineõpingute ning valdkonna- ja ainedidaktika õpingute pidevat seostamist õpetaja tegevusega õppeasutuses;
- anda üliõpilasele võimalused täita praktikaülesandeid erinevatel õppeasutuse astmetel, erinevates õppeasutustes ning erinevate hariduslike erivajadustega õppijatega.

Praktika edukalt läbinud üliõpilane:

- oskab ette valmistada, läbi viia ja analüüsida ainetundi või õppekasvatustegevust, arvestades õppijate eripära, eelteadmisi, vajadusi ning huve;
- oskab analüüsida oma kogemustele tuginedes enda aine- või valdkonnaalaseid pädevusi, oskusi ja vajadusi ning vastavalt sellele kavandada edasisi tegevusi enese professionaalseks arendamiseks;

- märkab aine- või valdkonnaalaseid hariduslikke erivajadusi ning oskab otsida võimalusi nende lahendamiseks.

Humanitaarainete õpetaja põhipraktika (11 EAP)

Sisu kirjeldus: Ainekursus toetab üliõpilase professionaalset arengut, luues võimalusi seostada ülikooliõpingud tervikuks praktilises õpetajatöös õppeasutuses.

Õppeainel on kolm üldeesmärki, mis saavutatakse, tuginedes läbitud ülikooliõpingutele ja koos pideva pedagoogilise praktikaga:

- toetada üliõpilase kujunemist õpetajaks, luues võimalused eelnevalt läbitud õpingute terviklikuks seostamiseks praktilise õpetamistegevusega õppeasutuses;
- luua võimalused õppe- ja kasvatustöö kui terviku tundmaõppimiseks ja läbiviimiseks kompaktse õppeperioodi vältel;
- võimaldada ainedidaktiliste põhimõtete rakendamist.

Praktika edukalt läbinud üliõpilane:

- Oskab kavandada, ette valmistada, läbi viia, analüüsida ja hinnata oma õppe- ja kasvatustöö alaseid tegevusi;
- Oskab õpet kavandades ja läbi viies ning õppijaid toetades arvestada nende eripära, eelteadmiste, vajaduste (sh erivajaduste) ning huvidega;
- Kavandab õpet süsteemselt, tõenduspõhiselt ja loovalt, lähtudes riiklikest alusdokumentidest, õppeasutuse, haridusastme ja/või õppeaine eripärast ning õppijate vajadustest ja huvidest;
- Integreerib tulemuslikult ülikooliõpingutes omandatud teadmisi, oskusi ja hoiakuid.

2.2.3. Praktika osapooled ja nende ülesannete analüüs

Praktikal peab üliõpilane saama täita praktika eesmärki ja saavutama praktikale seatud õpiväljundid. Praktikabaasi juhendaja toetab üliõpilast tema eesmärkide ja ülesannete saavutamisel.

Tabelis 3 antakse ülevaade varasema ja hilisema vaatluspraktika üliõpilaste ülesannetest.

Tabel 3. Üliõpilaste ülesannete võrdlustabel

Vaatluspraktika	Pidev praktika
<p>Üliõpilane:</p> <p>Osaleb praktika infotunnis.</p> <p>Koostab koos õpetajaga individuaalse tegevuskava.</p> <p>Vaatleb vähemalt 40 ainetundi.</p> <p>Koostab 6 tunnikonspekti ja tunnianalüüsi esimesest praktika nädalast ja 6 tunnikonspekti teisest praktika nädalast.</p> <p>Tutvub praktikakooli dokumentatsiooniga (ainekava, töökava, e-kool, klassipäevik, puudujate päevik).</p> <p>Osaleb kõikidel praktika ajal toimuvatel praktikakooli üritustel ja töökoosolekutel.</p> <p>Probleemide tekkimisel teatab neist kolledži praktikajuhendajale või oma eriala metoodikule.</p> <p>Vaatluspraktika lõppedes esitab oma eriala metoodikule nõuetekohaselt täidetud õpimapi õigeaegselt.</p> <p>Juhindub praktikakooli sisekorraeskirjadest, headest tavadest.</p>	<p>Üliõpilane:</p> <p>Osaleb praktika infotunnis.</p> <p>Enne kooli praktikale siirdumist läbida tööalase tervisekontroll. Koolisse saabudes esitab tervisetõendi.</p> <p>Edastab kooli praktika juhendajale link, kus ta saab esitada oma andmed lepingu jaoks.</p> <p>Peab kinni praktika tegevuskavast, valmistudes hoolikalt igaks praktikapäevaks.</p> <p>Tutvub dokumentatsiooniga (e-kooli, kodukorra, töö-, aja-, tunni- ja individuaalkavaga HEV-õpilastele) ning analüüsib neid koos praktikaasutuse juhendava õpetajaga.</p> <p>Osaleb kõikidel praktika ajal toimuvatel praktikakooli üritustel ja töökoosolekutel, nõupidamistel, analüüsib neid.</p> <p>Vaatleb tunde/täidab abiõpetaja rolli erinevates kooliastmetes.</p> <p>Vaatleb aine- ja klassijuhatajatunde erinevates kooliastmes.</p> <p>Valib vähemalt 5 tegevust abiõpetaja rolli täitmiseks.</p> <p>Vaatleb aine- ja klassijuhatajatunde erinevates kooliastmes.</p> <p>Peab kinni kooli tööd reguleerivatest õigusaktidest, hoiab kinni isikuandmete kaitse seadusest.</p>

	<p>Esitab praktika lõpus juhendavale õpetajale hindamiseks õpimapi.</p> <p>Teeb ettepanekuid praktika paremaks korraldamiseks.</p> <p>Praktika lõpus saab koondhinde praktikaasutuse juhendava õpetaja hinnangust praktikale ja lõppseminaril tehtud kokkuvõtva esitluse kaitsmise eest (slaidiesitus, videofilm, fotomontaaž jne).</p> <p>Nädala pärast praktika lõppu paneb allkirjastud õpimapi Moodle'i keskkonda.</p>
--	--

Võrrelnud üliõpilaste ülesannete sisu praktika käigus, selgus, et pideva praktika puhul on ülesannete hulk suurem. Seoses seadusega „§ 13. Töötaja, tööandja ja ettevõtja tervisekontroll nakkushaiguste suhtes“, peab nüüd üliõpilane läbima tervisekontrolli enne praktikale siirdumist ja esitama tervisetõendi. Praktikant edastab kooli praktika juhendajale lingi andmete sisestamiseks lepingu jaoks. Tutvustava dokumentatsiooni hulka lisandub HEV-õpilaste individuaalkava, kuna õpimapis on toodud selle kohta teave. Seoses üliõpilase rolli muutmisega, on tal nüüd kohustus täita abiõpetaja rolli erinevates kooliastmetes, valides endale 5 tegevust ja pärast esitades õpimapis nende analüüsi. Õpimapp peab olema hinnatud ja allkirjastatud digitaalselt ning pandud Moodle'i keskkonda. Seega on paber kandjal õpimapi esitamine asendunud elektroonilisega.

Tabelis 4 antakse ülevaade varasema esimese eriala pedagoogilise praktika ja hilisema humanitaarainete õpetaja põhipraktika üliõpilaste ülesannetest.

Tabel 4. Üliõpilaste ülesannete võrdlustabel

Esimese eriala pedagoogiline praktika	Humanitaarainete õpetaja põhipraktika
Osaleb praktika infotunnis.	Osaleb praktika eelses infotunnis.

<p>Praktikale saabudes võtab ühendust kooli prakticarühma juhiga, kes määrab praktikandile juhendajaks aineõpetaja.</p> <p>Koos prakticarühma juhiga koostatakse tunniplaan.</p> <p>Koostab koos juhendava aineõpetajaga kogu praktika ajaks tegevuskava.</p> <p>Muudatustest tunniplaanis teavitab juhendavale metoodika õppejõule ja lektoraadi juhatajale.</p> <p>Täidab regulaarselt praktikaülesannetega seotud aruandlust.</p> <p>Täidab praktika juhendites esitatud nõudeid.</p> <p>Osaleb kõikidel infokogunemistel, mis korraldatakse praktika juhendajate poolt.</p> <p>Esitab oma eriala metoodikule nõuetekohaselt täidetud arengumapi ühe nädala jooksul pärast praktika lõppu.</p> <p>Praktika jooksul hindavad praktikanti nii koolipoolsed juhendajad kui ka kolledžipoolsed juhendajad; praktika lõpus pannakse koondhinne nende hinnangute ja arengumapi hinde põhjal.</p> <p>Osaleb praktika lõppseminaril.</p> <p>Praktika hinde fikseerib metoodik koolipoolse hinde alusel pärast kokkuvõtete tegemist lõppseminaril.</p>	<p>Enne praktikale siirdumist läbida tööalane tervisekontroll.</p> <p>Kooli saabudes võtab ühendust praktikakoordinaatoriga ja esitab tervisetõendi.</p> <p>Koostab koos juhendava õpetajaga praktika aja- ja tegevuskava.</p> <p>Edastab kooli praktika juhendajale link, kus ta saab esitada oma andmed lepingu jaoks.</p> <p>Teavitab muudatuste kohta kolledži praktika koordinaatorile, lasteasutuse koordinaatorile ja juhendajale.</p> <p>Täidab praktika juhendis ettenähtud ülesandeid, peab kinni praktika tegevuskavast, valmistudes hoolikalt igaks praktikapäevaks.</p> <p>Koostab individuaalkava HEV-õpilasele.</p> <p>Peab kinni kooli tööd reguleerivatest õigusaktidest, hoiab kinni isikuandmete kaitse seadusest.</p> <p>Teeb pidevalt koostööd mentori, juhendaja ja koordinaatoriga. Kasutab pideva praktika ajal paralleelselt PPP mentori abi.</p> <p>Esitab juhendavale õpetajale hindamiseks nõuetekohase õpimapi.</p> <p>Esitab kolledži praktika juhendajale digitaalselt allkirjastatud praktika õpimapi ühe nädala jooksul pärast praktika lõppu.</p> <p>Osaleb praktika lõppseminaril.</p> <p>Teeb ettepanekuid praktika paremaks korraldamiseks.</p>
--	--

	Saab koondhinde praktikaasutuse juhendava õpetaja hinnangust praktikale ja lõppseminaril tehtud kokkuvõtva esitluse kaitsmise eest (slaidiesitlus, videofilm, fotomontaaž).
--	---

Võrrelnud kõiki ülesandeid, võib rääkida, et hilisema põhipraktika puhul on ülesannete hulk suurem. Uudest muudatustest võib tuua välja tervisekontrolli läbimise, praktika juhendajale lingi edastamise, ajakava koostamise. Koostab koos juhendava õpetajaga individuaalkava erivajadustega lastele. Nagu pideva praktika puhul, esitab üliõpilane digitaalselt allkirjastatud õpimapi Moodle'i keskkonda.

Tabelis 5 kajastatakse varasema ja hilisema vaatluspraktika praktikaasutuse juhendavate õpetajate ülesanded.

Tabel 5. Ülesannete võrdlustabel

Õpetaja-juhendaja (Vaatluspraktika raames)	Juhendav õpetaja (Pideva praktika raames)
<p>Tutvustab praktikandile e-kooli, klassipäevikut, nende täitmist ja aine- ja töökava.</p> <p>Jälgib praktika käiku, lahendab jooksvaid probleeme.</p> <p>Kinnitab õpilase poolt kirjutatud tunnianalüüsid ja tegevuskava.</p> <p>Analüüsib üliõpilaste kokkuvõtteid individuaalse tegevuskava täitmisest.</p> <p>Teeb kokkuvõtte praktika käigust, õnnestumistest ja ebaõnnestumistest.</p> <p>Annab hinnangul üliõpilaste praktikale</p>	<p>Koostab koos üliõpilasega praktika ajakava.</p> <p>Tutvustab üliõpilasele klassi, kooli dokumentatsiooni, kooli kollektiivi.</p> <p>Tutvustab ülesandeid abiõpetajana, tundide vaatluslehtede eesmärgi ja sisu, tegevuste läbiviimiseks vajalikke materjale.</p> <p>Vaatab läbi, korrigeerib, analüüsib koos üliõpilasega, hindab üliõpilast abiõpetaja rollis.</p> <p>Tutvustab kooliürituse läbiviimise käiku, kaasab üliõpilast ürituste korraldamisse.</p> <p>Tutvub üliõpilase esimese (praktika alguses) ja teise eneseanalüüsiga (praktika lõpus).</p>

	Analüüsib ja hindab üliõpilase isiksust kui tulevast õpetajat. Hindab üliõpilase praktika õpimappi. Annab kolledžile tagasisidet.
--	---

Võrrelnud toodud ülesandeid, võib märkida, et pideva praktika praktikabaasi juhendava õpetaja ülesannete maht on palju suurem kui vaatluspraktika puhul. Uutena on toodud välja ülesanded, mis on seotud üliõpilase abiõpetaja rolliga. Nüüd peab juhendav õpetaja juhendama, analüüsima, hindama ja andma tagasisidet praktikandi tegevustele abiõpetaja rollis. Peale selle tutvustab arenguveestluse korraldust ja tööd lastevanematega. Tema ülesanneteks on veel üliõpilase kahe eneseanalüüsiga tutvumine ja õpimapi hindamine. Üliõpilasel on võimalik konsulteerida ka mentoriga.

Tabelis 6 antakse ülevaade varasema ja hilisema põhipraktika praktikaasutuse juhendavate õpetajate ülesannetest.

Tabel 6. Ülesannete võrdlustabel

Esimese eriala pedagoogilise praktika juhendava aineõpetaja ülesanded	Humanitaarainete õpetaja põhipraktika juhendava õpetaja ülesanded
Osaleb üliõpilase tegevuskava koostamisel.	Koostab koos üliõpilasega praktika tegevus- ja ajakava.
Tutvustab praktikandile ainekava ja õppematerjale.	Tutvub üliõpilase esimese (praktika alguses) ja teise eneseanalüüsiga (praktika lõpus).
Tutvustab klassi, abistab õpilastega suhtlemisel ja õpitegevuse juhtimisel.	Tutvustab klassi aine- ja töökava, annab ülevaate koolist ja klassist.
Viibib praktikandi tundides, analüüsib neid koos praktikandiga.	Tutvustab üliõpilasele klassi-, kooli-dokumentatsiooni, kooli kollektiivi; õppematerjale.
Nõuab üliõpilaselt kõikide ülesannete korrektset täitmist.	Analüüsib üliõpilasega tunnikavasid, annab hinnangu kava koostamise oskuse kohta.
Täidab 2.osa (Õpetaja hinnang) üliõpilase hindamislehel ja paneb hinde (A-F).	Täidab üliõpilase tundide vaatluslehed, analüüsib neid koos üliõpilasega, annab hinnangu.
Annab hinnangu üliõpilase tööle.	

Täidab pedagoogilise praktika koordinaatori poolt saadetud küsitluslehed.	Aitab ette valmistada/valmistab koos/jälgib ühe ürituse läbiviimist, analüüsib koos üliõpilasega. Analüüsib üliõpilasega läbiviidud arenguestlust. Tutvustab üliõpilasele tööd lastevanematega; aitab üliõpilasel lastevanemate koosolekut läbi viia, analüüsib koosolekut koos üliõpilasega, annab hinnangu. Analüüsib ja hindab praktikat ja üliõpilase isiksust kui tulevast õpetajat. Annab kolledžile tagasisidet.
---	---

Võrrelnud tabelis toodud juhendavate õpetajate ülesandeid, selgub, et hilisema põhipraktika puhul on ülesannete maht suurenenud. Uute ülesannete hulka kuuluvad I ja II eneseanalüüsiga tutvumine, abi ühe ürituse läbiviimise ettevalmistamisel, läbiviidud arenguestluste analüüsimine, lastevanemate koosoleku läbiviimine ja selle analüüs. Uue juhendi järgi enam ei ole vaja täita üliõpilase hindamislehti, sest need ei pea enam olema õpimapis. Selle asemel täidab juhendav õpetaja õpimapi koostises juhendava õpetaja hinnangulehed, kus ta annab üliõpilasele hinnangu vastavalt õpetajaetika koodeksile ja õpetaja kutsestandardile.

2.2.4. Praktika aruandlus ja selle analüüs

Iga praktika lõppedes koostab üliõpilane juhendi järgi vormikohase praktikaaruande või õpimapi, kus kajastub üliõpilase poolt kogutud informatsioon, hinnang juhendava õpetaja tegevusele ja juhendava õpetaja hinnang praktikandi tegevusele ning praktikandi enda poolt praktika käigus tehtud tegevusele. Praktikaaruanne koostatakse lähtuvalt praktikakavast ja konkreetsest praktikajuhendist.

Õpimapp aitab praktikandil:

- püstitada endale eesmärged ja kavandada nende saavutamist;
- jäädvustada oma tegemisi praktika jooksul;

- peegeldada oma muutumisi ja arengut;
- teadvustada endale oma võimeid ja oskusi;
- suunab valikuid tegema (mida ja miks valida mappi);
- luua seoseid teooria ja praktika vahel (paremini ühendada praktilises tegevuses lastega saadavat uut infot sellega, mida nad juba teoreetiliste loengute põhjal teavad);
- muuta kogemus oluliseks osaks õppimisest;
- olla vastutav enda õppimisprotsessi eest praktilises tegevuses;
- reflekteerida oma õppimist ja professionaalset arengut;
- anda hinnang oma tööle. (Tallinna Ülikool veebileht)

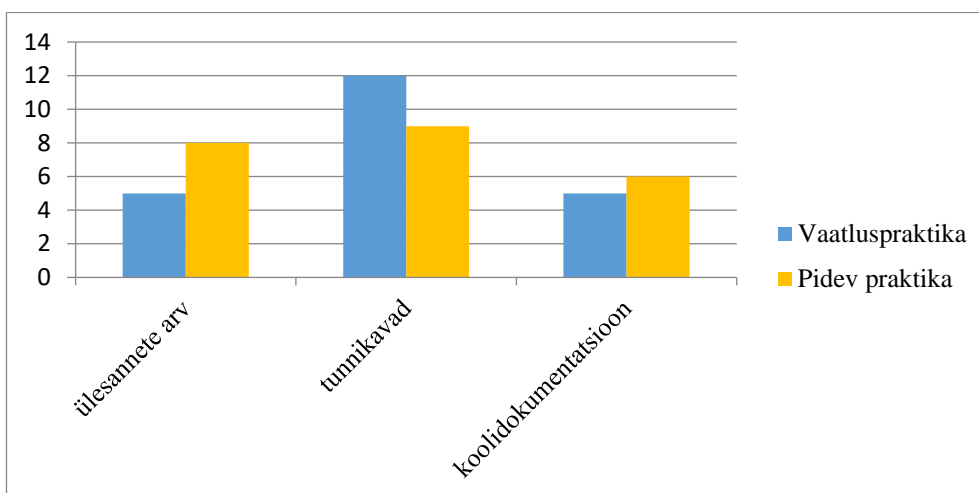
All olevates tabelites kajastub informatsioon varasemate ja hilisemate praktikate õpimappide sisu kohta.

Tabel 7. Õpimappide sisu võrdlustabel

Vaatluspraktika	Humanitaarainete õpetaja pidev praktika
Tegevuste aruanne. Eneseanalüüs. Koolidokumentatsiooni analüüs: <ul style="list-style-type: none"> ✓ ainekava ✓ õpetaja töökava ✓ e-kool ✓ klassipäevik ✓ puudujate päevik 6 tunnikonspekti ja tunnianalüüsi esimeset praktika nädalast ja 6 tunnikonspekti ja tunnianalüüsi teisest praktika nädalast. Õpetaja-juhendaja hinnang.	Tegevus- ja ajakava/ aruanne. Eneseanalüüs I (enne praktikat). Eneseanalüüs II (praktika lõpus). Koolidokumentatsiooni analüüs: <ul style="list-style-type: none"> ✓ arengukava ✓ e-kool ✓ põhikooli õppekava ✓ õppenõukogu ülesanded ja töökord ✓ kodukord ✓ arenguestluse läbiviimise kord Tundide vaatluslehed (9): <ul style="list-style-type: none"> ✓ terviktunni vaatlusleht ✓ tunni eesmärgistamine ✓ tunni alustamine ja lõpetamine

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ õpitava näitlikustamine ✓ koostöös õppimine ✓ õpetaja tähelepanu jaotumine õpilaste vahel ✓ arutelu õpitegevusena ✓ tunni osad ✓ tunnikava <p>Abiõpetaja ülesanne ja analüüs.</p> <p>Juhendava õpetaja hinnang üliõpilase isiksusele kui tulevasele õpetajale.</p> <p>Õpimapi hinnanguleht.</p>
--	--

Joonis 1. Õpimappide koostis

Võrrelnud Vaatuspraktika (5 ülesannet) ja Humanitaarainete õpetaja pideva praktika sisu (8 ülesannet), tuli välja, et pideva praktika ülesannete hulk on suurem. Pideva praktika puhul on lisaks välja toodud eneseanalüüs I ja II, ajakava koostamine, abiõpetaja rolli täitmine ja selle tegevuse analüüs ning õpimapi hinnanguleht. Ülesandeid analüüsid selgus, et Vaatuspraktika puhul tuli esitada praktikaperioodil 12 tunnikava koos analüüsiga, aga pideva praktika puhul 9 erineva eesmärgiga vaatuslehte-seega hulk on väiksem. Näiteks vaatuspraktika tunnianalüüs oma sisu järgi langeb täiesti kokku pideva praktika esimese terviktunni vaatuslehega. Mõlemas on püstitatud järgmised küsimused tunni analüüsimiseks:

Vaatamata sellele, et pideva praktika puhul esitatakse vähem vaatluslehti, on need sisu järgi mitmekülgsemad ja hõlmavad erinevaid tundide külgi, andes võimaluse mõista paremini tunni struktuuri.

Pideva praktika puhul muutus eneseanalüüsi süsteem. Selle puhul peab üliõpilane koostama kaks eneseanalüüsi. Eneseanalüüsis I antakse hinnang, mis sisaldab argumente ja järeldusi enda aine- ja valdkonnaalastele pädevustele, oskustele ja vajadustele enne praktikat. Eneseanalüüs II annab hinnangu praktika lõpus. Vaatluspraktika puhul aga koostati eneseanalüüs pärast praktikat.

Seoses üliõpilase rolli muutusega pideva praktika puhul, peab ta täitma abiõpetaja rolli ülesandeid ja tegema analüüsi.

Koolidokumentatsiooni valik analüüsimiseks on ka muutunud, vaatluspraktikal oli 5 liiki, aga uues juhendis on 6. Vanast loetelust on jäänud ainult e-kool, mis viidi vanasse juhendisse uuendusena sisse alles 2014 TÜ Narva Kolledžis E. Truboki poolt kehtivusega kuni uute juhendite valmimiseni.

Pideva praktika juhend toob eraldi välja, et juhendav õpetaja peab andma ka hinnangu üliõpilase isiksusele kui tulevasele õpetajale. Õpetaja annab hinnangu praktikandi pädevustele (koostöövalmidus, tundide analüüs, isikuomadused; suhtlus õpilaste, lastevanemate ja kolleegidega, töösse suhtumine, dokumentatsiooni täitmine, initsiatiivikus, loovus, osavõtt kooliüritustest).

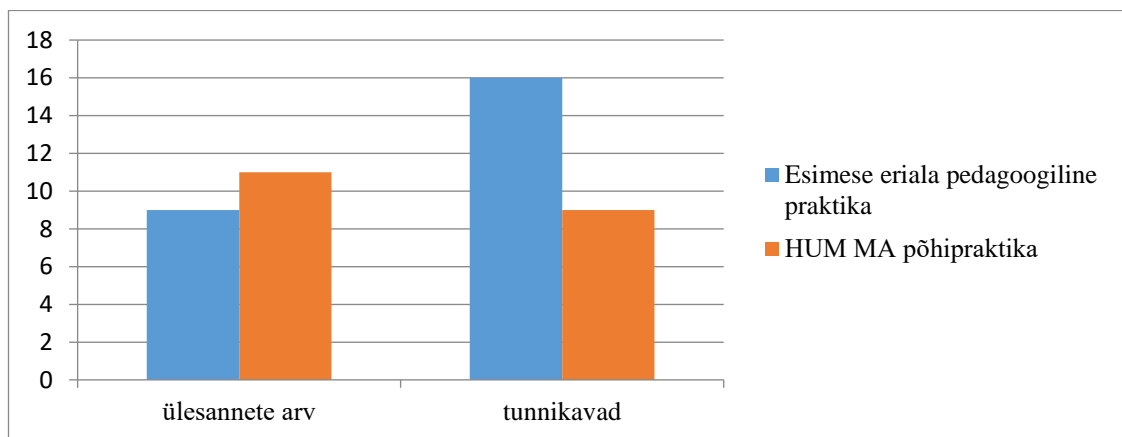
Pideva praktika puhul hakati koostama õpimapi hinnangulehte, kus juhendaja õpetaja annab hinnangu õpimapi koostisele: ülesehitusele, vormistusele, sisule ja lisamaterjalile.

Tabel 8. Õpimappide sisu võrdlustabel

Esimese eriala pedagoogiline praktika	Humanitaarainete õpetaja põhipraktika
Tegevuste kava aruanne.	Tegevus- ja ajakava/ aruanne.
Tegevuste lõpparuanne.	Eneseanalüüs I ja eneseanalüüs II.
Eneseanalüüs I ja eneseanalüüs II.	Klassi/õpilase iseloomustus.
Praktika hindamislehed (3):	Erivajadustega õpilase individuaalne kava.
✓ Õppimise protsessi koordineerimine	Tunnikava ja tunnianalüüsid/vaatluslehed (9).
✓ Õpilase arengu toetamine	Ürituse/projekti kava koos lühianalüüsiga.

<p>✓ Praktikandi-õpetaja isiksus</p> <p>Üldhinnang (blanketti kasutab hindamisel metoodik).</p> <p>16 tunnikava koos analüüsiga.</p> <p>Ühe tunnivälise ürituse kava koos analüüsiga.</p> <p>Kahe kontrolltunni kavad ja analüüs koos didaktilise materjaliga.</p> <p>Kursusekaaslase poolt läbi viidud kahe tunni kavad ja analüüs.</p>	<p>Klassijuhatajatunni/koosoleku/arenguveestluse analüüs/kava/protokoll.</p> <p>Õppematerjalid koos analüüsiga.</p> <p>Kasutatud interaktiivsete võtete loetelu.</p> <p>1-3 tunnivideot ja analüüs.</p> <p>Juhendava õpetaja hinnang üliõpilase isiksusele kui tulevasele õpetajale.</p> <p>Õpimapi hinnanguleht.</p>
--	---

Joonis 2. Õpimappide koostis

Võrrelnud Esimese eriala pedagoogilise praktika (9 ülesannet) ja Humanitaarainete õpetaja põhipraktika sisu (11 ülesannet), tuli välja, et põhipraktika ülesannete hulk on suurem. Põhipraktika puhul on lisaks välja toodud ajakava koostamine, klassi või õpilase iseloomustus, erivajadustega õpilase individuaalne kava, klassijuhatajatunni/koosoleku/arenguveestluse analüüs/kava/protokoll, õppematerjalid, kasutatud interaktiivsed võtted, juhendava õpetaja hinnang üliõpilasele ja õpimapi hinnanguleht. Enam ei ole praktika tegevuste lõpparuannet, hindamiselehti, kahe kontrolltunni kava ja kursusekaaslase poolt läbi viidud tundide kava. Kahe praktika puhul jäid muutumatuks eneseanalüüs I ja II ning tegevuste kava.

Ülesandeid analüüsid selgus, et esimese eriala puhul tuli esitada praktikaperioodil 16 tunnikava koos analüüsiga, aga hilisema praktika puhul 9 tunnikava. Järelikult on nende hulk väiksem. Õpimappidest selgus, et tunnikava struktuuris ja analüüsis erinevusi ei ole.

2.2.5. Kokkuvõte

Nii varasemate kui ka hilisemate TÜ Narva Kolledži praktikajuhendite ja õpimappide võrdleva analüüsi kokkuvõtteks võib öelda, et praktika juhendites, sh õpimappide koostises, on tehtud palju muudatusi. TÜNKi praktika korraldust uuendati Tartu Ülikooli praktikareformi järel 2014.

Kui rääkida juhendavate õpetajate rollist praktikal, siis on selge, et nende ülesannete hulk on suurenenud. Juhendamise suurem koormus on läinud ülikooli juhendajalt praktikabaasi juhendajale. Ülikooli juhendajate ülesanneteks võib nimetada praktika organiseerimist ja hindamist lõpuseminaril, kus üliõpilased esitlevad praktika tulemusi individuaalselt või rühmana.

Samamoodi suurenes üliõpilaste ülesannete hulk. Varasema vaatluspraktika ajal oli praktikant peamiselt vaatleja rollis. Pideva praktika käigus on ta juba osaleja abiõpetaja rollis, millega antakse võimalus ja kohustus täita praktilisi ülesandeid.

Humanitaarainete õpetaja pideva ja põhipraktika juhendites hakati keskenduma erivajadustega õpilaste individuaalkava koostamisele, arvestades nende erivajadusi. Uuendusena võib välja tuua tervisekontrolli läbimise enne praktikale siirdumist ja lepingu sõlmimine.

Praktika osapoolte ülesannete muudatused tõid kaasa muudatusi õpimappide vormistamisel. Uuemate praktikate puhul on õpimappide koostises suurenenud ülesannete maht. Tunnikavasid jäi vähemaks. Lisandunud eneseanalüüs I ja II annavad võimaluse praktikandil rohkem analüüsida oma tegevusi ja teha järeldusi praktika kohta. Muutus õpimappide vormistus ja esitamine. Õpimapid tuleb esitada Moodle'i keskkonda elektrooniliselt.

Uues juhendis on detailsemalt välja toodud konkreetsed tegevused praktika läbimiseks, vanas juhendis on see üldsõnalisem. Suurenenud on sisulise analüüsi tähtsus nii üliõpilasel kui juhendajal eneseanalüüsis ja üliõpilase kui tulevase õpetaja tegevuste tagasisidestamisel.

3. UURIMISMETOODIKA

3.1. Uurimismeetodi iseloomustus

Käesoleva uurimistöö peamine eesmärk on analüüsida praktika juhendeid, sh õpimappide koostist, ning leida praktika korralduse ja sisu muutuste mõju üliõpilaste pedagoogilisele praktikale. Üheks uurimisküsimuseks on püstitatud, missugused on üliõpilaste tugevad ja nõrgad küljed praktikal. Sellest tulenevalt on püstitatud hüpotees, et uuenenud praktikakorraldus ja sisu aitavad üliõpilastel parandada praktika kvaliteeti ja olla praktikal edukas. Hüpoteesi tõestamiseks viidi läbi uuring praktika juhendite, õpimappide ja tagasiside ehk praktika protokollide analüüsi teel. Uurimismeetodiks kasutati kvantitatiivset meetodit ja võrdlevat analüüsi, et oleks võimalik uurimistulemusi esitada ja analüüsida arvandmetena ning selle põhjal teha järeldusi. Selleks, et välja tuua praktikantide tugevamad ja nõrgemad küljed, võeti vaatluse alla õpimappides olevad eneseanalüüsid I ja II ja hinnangulehed. Andmete illustreerimiseks on kasutatud tulpdiagramme ja tabelleid.

3.2. Valimi kirjeldus

Uuringu valim moodustus 2012-2015 Tartu Ülikooli Narva Kolledži eesti keele lektoraadi pedagoogilise praktika õpimappidest. Sellel perioodil kandsid praktikad erinevaid nimetusi. Valimi hulka kuulusid järgmised 11 varasemate praktikate õpimappi: 5 Vaatluspraktika (2012. ja 2013.a) ja 6 Esimese eriala pedagoogilise praktika (2012. ja 2013.a) õpimappi. Samuti 11 hilisemate praktikate õpimappi: 5 Humanitaarainete õpetaja pideva praktika (2015.a) ja 6 Humanitaarainete õpetaja põhipraktika (2015.a) mappi. Kokku oli võetud vaatluse alla 22 õpimappi.

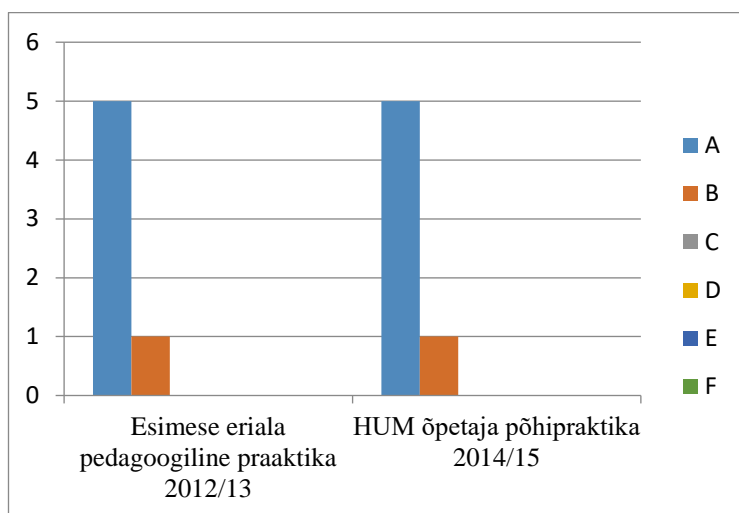
3.3. Uuringu analüüs ja järeldused.

Iga praktika hindamine toimub õppekavas toodud hindamisjuhendi järgi. Praktikate hindamisel rakendatakse vastavalt õppekavale nii eristavat kui ka mitteeristavat hindamist. Praktika korraldusest on teada, et eristavat rakendatakse nii varasema kui ka hilisema põhipraktika puhul, mitteeristavat vaatluspraktikate puhul.

Selleks, et saada teada üliõpilaste tulemuslikkusest põhipraktika sooritamisel erinevatel perioodil, oli võetud vaatluse alla 6 üliõpilast, 6 õpimappi. Tulemused on välja toodud joonisel 3 tulpdiaagrammina. Hindamiskriteeriumiks on skaala A, B, C, D, E ja F negatiivse soorituse puhul. Analüüsinud Esimese eriala pedagoogilist praktikat ja HUM õpetaja põhipraktikat, selgus, et mõlema praktika puhul sai enamus üliõpilasi positiivse

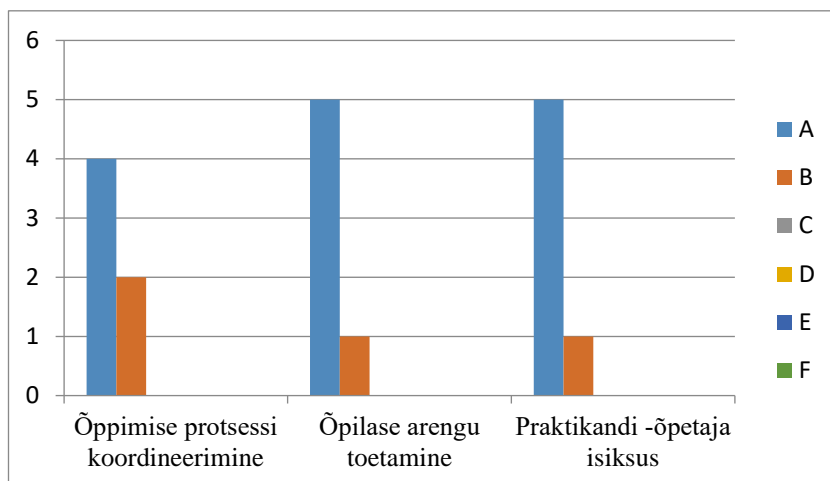
koondhinde. 5 üliõpilast sai hinde „A“ ja 1 üliõpilane hinde „B“ . Võrreldes tulemusi, võib järeldada, et praktika läbimine toimub edukalt.

Joonis 3. Üliõpilaste koondhinded

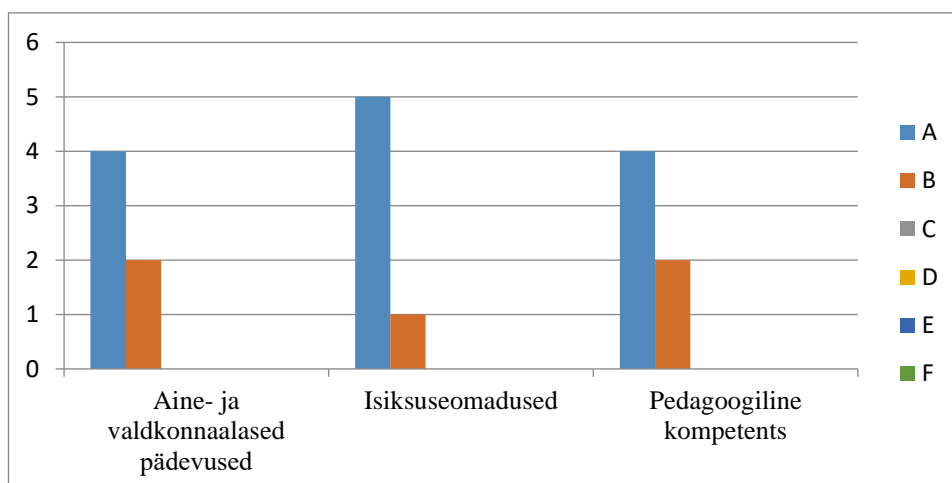
Selleks, et detailsemalt vaadata üle varasema praktika hindamiskriteeriumid, võeti andmed hindamislehtedelt, nimesid avaldamata. Esimese eriala pedagoogilise praktika puhul vormistati kolm praktika hindamislehte, kus metoodik annab üldhinnangu. Valimisse kuulus 6 üliõpilast ja 6 mappi. Analüüsinud hindamislehte, selgus, et õppimise protsessi koordineerimise osas sai 4 üliõpilast hinde „A“ ja 2 üliõpilast hinde „B“. Õpilase arengu toetamise ja praktikandi-õpetaja isiksuse hindamisel sai 5 üliõpilast hinde „A“ ja 1 üliõpilane hinde „B“. Võrreldes andmeid, selgub, et praktikandid on kõige edukamad õpilase arengu toetamisel ja omavad õpetaja tööks vajalikke isikuomadusi. Natuke rohkem kogemusi tuleb omandada töökava planeerimises ja koostamises, tundide läbiviimises, tagasiside saamises ja andmises ning õpilaskonna loomises.

Joonis 4. Esimese eriala pedagoogilise praktika tulemused

HUM õpetajate põhipraktika puhul arvestatakse varasema juhendiga võrreldes erinevaid pädevusi, mille alusel pannakse koondhinne. Joonisel 5 on andmed võetud juhendava õpetaja hinnangulehtedelt. Hinnatud on üliõpilaste vastavust õpetaja kutsestandardile. Valimisse kuulus 6 õpimappi ja 6 üliõpilast. Analüüsinud andmeid, selgus, et kõige parem tulemus oli isiksuseomaduste väljendamisel, 5 üliõpilast sai hinde „A“ ja 1 hinde „B“. Pedagoogilise kompetentsuse ning aine- ja valdkonnaalase pädevuse eest said üliõpilased samasugused hinded. 4 üliõpilast sai „A“ ja 2 üliõpilast „B“. Võrreldes hinnanguid, võib öelda, et praktikantidele on abiks praktika käigus nende isiku- omadused. Kuna enamikul üliõpilastel puudub õpetamiskogemus, tuleb neil arendada pedagoogilist kompetentsust ja aine- ja valdkonnateadmisi.

Joonis 5. HUM õpetajate põhipraktika tulemused

HUM õpetajate pideva praktika tulemused hinnatakse mitteeristavalt: arvestatud või mittearvestatud. Samamoodi hinnatakse varasemat vaatluspraktikat. Tabelis 9 on toodud pädevuste andmed. Iga pädevuse eest võib praktikandile anda 0-10 palli.

Tabel 9. HUM pideva praktika tulemused

	Pädevused				Hinnang				
	Üliõpilase õpetajaetika kusestandardile	vastavus koodeksile	Eesti ja						
1	Koostöövalmidus				10	10	10	10	10
2	Tundide analüüs				9	9	10	10	9
3	Isiksuseomadused				10	9	10	9	9
4	Keelekasutus				10	10	10	10	10
5	Suhtlus õpilaste, lastevanemate ja kolleegidega				10	8	10	9	8
6	Töösse suhtumine				10	10	10	10	10
7	Dokumentatsiooni täitmine				9	9	10	9	9
8	Initsiatiivikus				10	10	10	10	10
9	Loovus				10	10	10	10	10
10	Osavõtt kooliüritustest				10	10	10	10	10
	Kokku:				98	95	100	97	95

Kokku kuulus valimisse 5 õpimappi, 5 üliõpilast, kellest 1 sai maksimumpunktid, 1 üliõpilane 2 punkti vähem, 1 üliõpilane 3 punkti vähem ning 2 üliõpilast 5 punkti vähem.

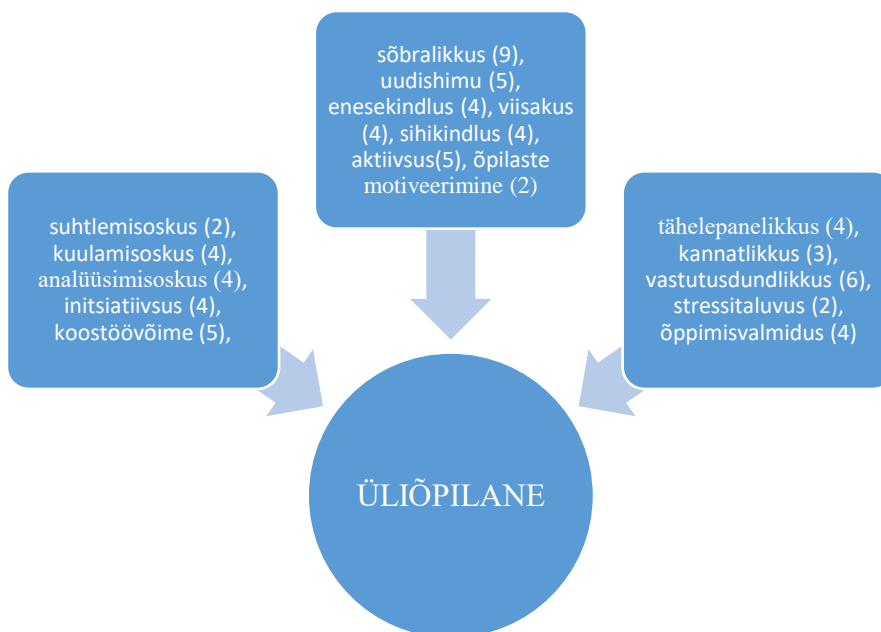
Analüüsinud juhendajate hinnanguid pädevustele, selgus, et maksimumpunkte saadi koostöövalmiduse, keelekasutuse, töösse suhtumise, initsiatiivikuse, loovuse, kooliüritustest osavõtu eest. Kõige vähem ehk 5 punkti vähem saadi suhtluse eest õpilaste, lastevanemate ja kolleegidega, 3 punkti vähem tundide analüüsi ja isiksuseomaduste eest, 4 punkti vähem dokumentatsiooni täitmise eest. Seega vajavad üliõpilased kõige rohkem tuge suhtlemise arendamisel ja kõige vähem koostöövalmiduse, keelekasutuse, töösse suhtumise, initsiatiivikuse, loovuse ja kooliüritustest osavõtu puhul.

Tabel 10. Praktikate tulemused TÜ Narva Kolledžis 2012/2015

Õppeaasta maht/vorm	Praktika nimetus	Eksamile registreerunud üliõpilaste arv	Hinne
2013/2014 3EAP	Vaatluspraktika	21	21 arvestatud (sh 1 VÕTA alusel)
2014/2015 3EAP	HUM õp pidev praktika	20	19 arvestatud 1 mitteilmunud
2012/2013 6EAP	Esimese eriala pedagoogiline praktika	9	6 A 1 B 2 mitteilmunud
2014/2015 8EAP	HUM õpetaja põhipraktika I osa	18	15 A 1 B 2 C

Tabelis 10 on toodud andmed varasemate ja hilisemate praktikate tulemustest, mis on võetud kolledži praktika protokollidest. Andmed kajastavad hästi praktika sooritamise statistikat. Võrrelnud neid õpimappidest võetud andmetega, võib julgesti väita, et üliõpilaste arv, kes omandavad edukalt erialapraktika, on rohkem.

Joonis 6. Üliõpilaste tugevused praktikal

Analüüs annab võimaluse leida nii tugevaid kui ka nõrku momente. Selleks, et välja tuua praktikantide tugevamad ja nõrgemad küljed, võeti vaatluse alla õpimappides olevad üliõpilaste eneseanalüüsid I ja II. Valimisse kuulusid varasemate ja hilisemate praktikate õpimapid. Kokku analüüsiti 15 mappi. Igast mapist toodi välja üliõpilaste tugevamad küljed ja isiksuseomadused, mis aitasid neid praktika ülesannete täitmisel. Enam korduvad omadused on toodud välja joonisel 6. Iga omaduse järele on sulgudesse pandud korduste arv. Analüüsimisel tuli välja, et kõige rohkem ehk 9 üliõpilast arvab, et nende tugevamaks küljeks on sõbralikkus, kõige vähem ehk 2 üliõpilast tõstis esile õpilaste motiveerimist, suhtlemisoskust ja stressitaluvust. See räägib sellest, et paljudele praktikantidele teeb raskusi õpikeskkonna loomine. 6 inimest tõstis esile vastutustundlikkust. 5 üliõpilast arvab, et neid aitavad uudishimu, aktiivsus ja koostöövõime. 4 üliõpilast väidab, et enesekindlus, viisakus, sihikindlus, tähelepanelikkus, õppimisvalmidus, kuulamisoskus, analüüsimisoskus ja initsiatiivikus on neile abiks.

Tabel 11. Arendamist vajavad küljed

Üliõpilaste nõrkused	Kokku üliõpilast
Distsipliini hoidmine	10
Vähene õpetamiskogemus	8
Tunni- ja aja planeerimine	8
Õpilastega kontakti loomine	7
Probleemsituatsioonide lahendamine	7
Dokumentatsiooni täitmine	5
Metoodilise materjali ettevalmistamine	5
Keeleoskuse arendamine	3

Tabelis 11 tuuakse välja kõige levinumad arendamist vajavad küljed, mida üliõpilased kirjeldavad pärast praktika läbimist. Kõige rohkem ehk 10 üliõpilast tunnistab, et nad ei oska distsipliini hoida. Kõige vähem ehk 3 inimest arvab, et on vajadus arendada keeleoskust. 5 üliõpilast mainib, et neil tekib probleeme metoodilise materjali ettevalmistamisel ja koolidokumentatsiooni täitmisel. Enamust takistab õpetaja ülesannete täitmist ebapiisav õpetamiskogemus, raskusi tekib tundide ja aja

planeerimisel. Üle poole üliõpilastest leiab, et ei oska õpilastega hästi kontakti leida ja probleemsituatsioone lahendada.

Kokkuvõtteks saab öelda, et esitanud ja analüüsinud uurimistulemusi üliõpilaste tulemuslikkusest praktikate sooritamisel, võib teha järeldusi, et kõikidel aastatel toimus praktika läbimine edukalt. Õpimappides olevatelt hinnangulehtedelt võetud andmed näitavad, et enamus üliõpilasi sai positiivseid hindeid. Seda kajastavad ka kolledži praktika protokollidest võetud andmed.

Detailsemalt üle vaadanud varasema ja hilisema põhipraktika hindamiskriteeriumid, tuli välja, et praktikandid on kõige edukamad õpilase arengu toetamisel ja isiksuseomaduste väljendamisel. Puuduva õpetamiskogemuse tõttu tekib enamikel praktikantidel raskusi töökava planeerimises ja koostamises, tundide läbiviimises, tagasisidestamises ja õpikeskkonna loomises. Samuti vajavad arendamist pedagoogiline kompetentsus ning aine- ja valdkonnateadmised.

I ja II eneseanalüüsi võrdlus andis ülevaate üliõpilaste tugevamatest ja arendamist vajavatest külgedest, lähtudes praktikantide ootustest praktikale ja enesehinnangule õpetajana. Analüüsimisel selgus, et üliõpilaste kõige levinumad ja praktiliselt kasulikud isikuomadused, mis on vastavuses õpetaja kutsestandardi nõuetega, olid sõbralikkus, vastutustundlikkus, ettevõtlikkus, õppimis- ja koostöövõime. Lisaks tugevamatele külgedele on välja selgitatud üliõpilaste nõrgemad küljed, mis takistavad praktika läbimist. Enamusel ei ole piisavalt õpetamiskogemust ja vajalikke oskusi toime tulla erinevate õppekasvatustöös eettulevate situatsioonidega. Praktika õnnestumisel on oluline roll üliõpilase oskusel luua kontakt lastega, kuid enamusel algavad raskused suhtlemisoskuse puudumisest. Seega peavad üliõpilased ennast pidevalt analüüsima ja vajalikus suunas arendama. Rahutust tekitab tunni- ja aja planeerimine, et kõik planeeritu saaks tehtud. Praktikandid peavad olema valmis meetodiliste materjalide koostamiseks. Üliõpilaste sõnul on neil sellega raskusi. Uues juhendis on detailsemalt välja toodud konkreetsed tegevused praktika läbimiseks, vanas juhendis on see üldsõnalisem. Suurenenud on sisulise analüüsi tähtsus nii üliõpilasel kui juhendajal eneseanalüüsis ja üliõpilase kui tulevase õpetaja tegevuste tagasisidestamisel.

KOKKUVÕTE

Pedagoogiline praktika tähendab praktikandi ajutist koolis viibimist, mis toimub õppimise ja hindamise raamistikus. See on vastutusrikas ja oluline periood, mille jooksul kõik õpetaja funktsioonid realiseeruvad terviklikult. Praktikandid kontrollivad nende valmisolekut iseseisvaks kutsetegevuseks. Nad hindavad oma võimeid, õpetajale esitatavaid ametialaseid omadusi ja nõudeid, püüavad suhelda õpilaste ja kolleegidega, viia ellu loomingulisi ideid ning üritada lahendada pedagoogilisi probleeme. Just sellepärast on ülioluline, kuidas praktikat korraldatakse, milliseid eesmärke ja ülesandeid püstitatakse üliõpilasele ja juhendavale õpetajale.

Lõputöö peamiseks eesmärgiks oli analüüsida praktika juhendeid, sh õpimappe ning leida praktika korralduse ja sisu muutuste mõju üliõpilaste pedagoogilisele praktikale.

Eesmärgi täitmiseks tutvustati pedagoogilise praktika põhimõisteid, sisu ja eesmärke. Anti ülevaade Narva Kolledži pedagoogilise praktika sisust ja korraldusest aastatel 2012-2015; varasemate ja hilisemate praktikate juhendite sisust; praktika osapoolte ülesannetest ja praktika aruandlusest ning tehti võrdlev analüüs. Viidi läbi uuring praktika õpimappide analüüsi teel.

Uurimistöö andemetest selgus, et TÜ praktikasüsteemis on 2014. aasta reformi järel läbi viidud muudatused praktikaosas. Muutusi praktikamoodulid, ainete nimetused, maht, osapoolte nimetused ja ülesanded. Varasema vaatluspraktika puhul muutus praktikandi roll. Praktika juhendites toimusid ka muudatused. Üliõpilase ja juhendava õpetaja ülesandeid tuli juurde. Võrrelnud uusi praktikajuhendeid varasematega, saab väita, et uute juhendite vorm on sisukam ja sisukord detailsema kirjeldusega, mis muudab üliõpilasel praktikaülesannete täitmise kergemaks. Õpimappide koostises on tehtud ka palju muudatusi. On välja toodud konkreetne ja täpne koostis, mis lihtsustab õpimapi vormistamist. Üliõpilaste õpimappide analüüsi teel läbi viidud uuringust sai selgeks, et uuenenud praktikakorraldus ei halvendanud üliõpilaste tulemuslikkust praktika sooritamisel. Enamusel on häid hindeid ja nende tugevamad küljed aitavad neil praktikat sooritada edukalt.

Kokkuvõtteks võib öelda, et lõputöö uuringu kaudu on edukalt täidetud seatud eesmärgid ja uurimisülesanded. Lõputöö hüpotees, et uuenenud praktikakorraldus ja sisu aitavad üliõpilastel parandada praktika kvaliteeti ja olla praktikal edukas, on tõene.

Lõputööle lisab väärtust see, et uurimistöö tulemusi saab praktiliselt kasutada TÜ Narva Kolledži praktikate arendustegevuses. Bakalaureusetööd on võimalik edasi arendada magistritööks järgnevate õppeaastate samade andmete võrdlemise teel ning õpimappide süvaanalüüsi põhjal.

SUMMARY

This bachelor's thesis entitled "Analysis of the organization of practice in the years 2012-2015 of a Humanities teacher in a multilingual school" was written by Maria Sviridova in the period from October 2019 through May 2020.

The supervisor of this bachelor's thesis is Enda Trubok.

The paper consists of introduction, three parts, summary, annex and has a total of 41 pages. It is written in Estonian. The bar charts and tables have been used to illustrate the data.

The main objective of this study was to analyze the study portfolios of practice and to find the influence of changes in the organization and content of practice on students' pedagogical practice.

Within the framework of this study the author formulated the following research tasks: to give an overview of the concepts and goals of pedagogical practice; to introduce the organization and instructions of the practice in the college; to analyze practice guides and portfolios, to compare them and draw conclusions based on static data.

In the first part of the thesis the author the author introduces the concept of pedagogical practice, gives an overview of the importance and goals of practice.

In the second part the author describes the content of the practice and the changes in the organization of practice in recent years after the reform of the practice system in Tartu University in 2014. The author provides an overview of practice parties and reporting and makes a comparative analysis.

In the third part of the thesis the author describes the research methods and procedures used for the research; analyzes students' portfolios and draws conclusions.

In the annexes to the thesis there is

The annex contains a document concerning the student's tasks as an assistant teacher.

As the result of the study the author summarizes that the hypothesis has been proven. The research data revealed that after the reform of the practice system changes have taken place in the part of practice. The modules of practice, names of the subjects, volume, names and tasks of the practice parties have changed. There were also changes in the

practice guides. The tasks of student and supervising teacher became more. Compared to previous practice guides, the new form of instructions became more pithful, with a more detailed description of the table of contents, which makes it easier for students to complete their tasks. Many changes have also been made to the constituent of study portfolios. There is given specific and exact constituent, which simplifies the preparation of the study portfolio. The study conducted by analyzing the study portfolios showed, that renewed practice did not impair students' results in practice.

KIRJANDUS

Aru, M. (2010) Kuidas praktikast õppida? Tartu: 5-6.
<https://www.ttu.ee/public/t/tudengile/oppeinfo/Praktika/Praktikavihik.pdf> (viimati vaadatud 21.05.2020)

Borikova, Kodzaspirova = Borikova, Kodzhaspirova. Педагогическая практика в начальной школе. Москва, 2000

Ehrpais, H. (2003) Hajutatud koolipraktika. Õpetajate Leht 04.04.2003, 14: 10.
<https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=opetajateleht20030404.1.10> (viimati vaadatud 21.05.2020)

Eisenshmidt, E. (2003) Pedagoogiline praktika õpetajakoolituses. Õpetajate professionaalne areng ja õppepraktika. Toim. Edgar Krull, Kaja Oras. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

Kooli praktikakorralduse käsiraamat. (2012) Koost. Helle Noorväli, Virve Transtok.
<https://issuu.com/kaubandus/docs/praktikakorraldus> (viimati vaadatud 21.05.2020)

Pedagoogilise praktika korraldus (kuni 18/19 sisseastunutele). Narva: Tartu Ülikooli Narva Kolledž <https://www.narva.ut.ee/et/oppimine/pedagoogiline-praktika> (viimati vaadatud 21.05.2020)

Pedaste, M. (2019) Pedagogicum Tartu Ülikooli õpetajahariduse uuendamisel.
<https://ojs.utlib.ee/index.php/TYAK/article/view/16179> (viimati vaadatud 21.05.2020)

Praktika kõrgkoolis. (2011) Koost. Sikk, Vahtramäe jt. https://www.innove.ee/wp-content/uploads/2018/08/praktika-kõrgkoolis-trykki_0.pdf (viimati vaadatud 16.05.2020)

Pöldvee-Mürk, K. (2014) Praktika kui hädavajalik töökogemus. Õpetajate Leht 05.09.2014, 27: 12. <https://dea.digar.ee/cgi-bin/dea?a=d&d=opetajateleht20140905.2.12.1> (viimati vaadatud 21.05.2020)

Tuuling, L (2010) Mida silmas pidada õpi-/praktikamapi koostamisel. Pedagoogiline praktika lasteaias. Abimaterjal üliõpilasele ja juhendajale. Koost. Maaja Mänd, Tiia Õun <https://www.tlu.ee/sites/default/files/Instituudid/HTI/Õppekorraldus/Pedagoogiline%20>

praktika%20lasteaias.%20Abimaterjal%20üliõpilasele%20ja%20juhendajale..pdf
(viimati vaadatud 21.05.2020)

Humanitaarainete õpetaja põhipraktika juhend (kood P2NC.01.016) (2014) Narva: Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

Humanitaarainete õpetaja pideva praktika juhend (kood P2NC.01.017) (2014) Narva: Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

Esimese eriala pedagoogilise praktika juhend (kood P2NC.00.754) (2012) Narva: Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

Vaatluspraktika juhend (P2NC.00.752) (2012) Narva: Tartu Ülikooli Narva Kolledž.

Bakalaureusetöös on kasutatud järgmisi Tartu Ülikooli Narva Kolledži materjale:

- Eksamiprotokoll nr. P22011/2012-02400 (2012), TÕ Narva Kolledž;
- Eksamiprotokoll nr. P22010/2011-02646 (2011), TÕ Narva Kolledž;
- Eksamiprotokoll nr. P22012/2013-02347 (2013), TÕ Narva Kolledž.
- Eksamiprotokolli nr. P22014/2015-02149, TÕ Narva Kolledž;
- Eksamiprotokolli nr. SV2015/2016-03635, TÕ Narva Kolledž;
- Eksamiprotokolli nr. P22014/2015-02027, TÕ Narva Kolledž;
- Eksamiprotokolli nr. SV2015/2016, TÕ Narva Kolledž.

LISAD

Lisa 1 Humanitaarainete õpetaja pidev praktika

Üliõpilase ülesanded abiõpetajana¹

Üliõpilane valib pideva praktika käigus loetelust vähemalt 5 tegevust abiõpetaja rolli täitmiseks ja esitab õpimapis nende analüüsi:

- tugiisiku roll;
- õppematerjali valmistamine;
- ürituste korraldamine;
- koosolekute/arenguestluste protokollimine;
- õpikeskkonna täiendamine/ kujundamine (klassi kaunistamine, õppematerjalidega varustamine jne);
- pikapäevarühma õpetaja roll;
- korrapidaja- õpetaja roll;
- IT-alane abi/tugi (ülesannete, õppematerjalide otsimine, muu tehniline abi);
- loov-/ uurimistöo juhendamine;
- erinevate tunniosade läbiviimine;
- oma/ juhendava õpetaja tunni filmimine (analüüsimine/protokollimine);
- erivajadustega õpilaste toetamine (tunnis/tunniväliselt);
- õppekäikude korraldamine;
- projektitöö;
- töövarjuks olemine.

¹ Valida vastavalt kooli võimalustele, tingimustele.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ Maria Sviridova _____

(autori nimi)

(sünnikuupäev: 20.06.1982)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

TARTU ÜLIKOOLI NARVA KOLLEDŽI „HUMANITAARAINETE ÕPETAJA
MITMEKEELSES KOOLIS“ ERIALA PRAKTIKA KORRALDUSE JA JUHENDITE
ANALÜÜS AASTATE 2012-2015 NÄITEL

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on _____ Enda Trubok _____,

(juhendaja nimi)

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
 - 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
 3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 21.05.2020